

Priorytety polskiej delegacji na 2019 r.

**Europejski Komitet
Regionów**

Członkowie polskiej delegacji w Europejskim Komitecie Regionów reprezentują interesy polskich samorządów. W tym celu aktywnie pracują we wszystkich komisjach KR oraz uczestniczą w sesjach plenarnych, dbając o odpowiednie uwzględnianie polskich stanowisk i interesów. W ramach swoich obowiązków delegacja współpracuje z Radą UE, Parlamentem Europejskim i Komisją Europejską, pozostając również w bieżącym kontakcie ze Stałym Przedstawicielstwem RP przy UE w celu uzgadniania wspólnych działań tam, gdzie jest to zasadne.

Rok 2019 r. to szczególny rok, gdyż przypadają na niego trzy ważne rocznice: Europejski Komitet Regionów obchodzi 25-lecie swojego powstania, a Polska 15.-rocznicę wstąpienia do Unii Europejskiej oraz 30. rocznicę wyborów 4 czerwca 1989. Członkowie polskiej delegacji zaangażują się w działania mające na celu upamiętnienie tych dat. Zarówno w Brukseli, jak i w swoich samorządach będą inicjować lub uczestniczyć w wydarzeniach promujących dorobek samorządowej Europy oraz wartości i znaczenia Unii Europejskiej dla Polski.

Ponadto w ramach swoich prac na forum Europejskiego Komitetu Regionów, przedstawiciele delegacji będą nadal regularnie monitorować propozycje unijnych inicjatyw legislacyjnych pod kątem ich znaczenia dla polskich samorządów oraz będą angażować się w proces konsultacyjny zawsze wtedy, gdy będzie to pożądane, ze szczególnym uwzględnieniem obszarów określonych w poniższym dokumencie jako priorytetowe. Jednocześnie członkowie podkreślają, że realizacja ambitnych celów politycznych wyznaczonych w programie prac Komisji Europejskiej na 2019 r. wymaga wspólnego podejścia na szczeblu europejskim i, tym samym, efektywnego włączenia w nie władz samorządowych, zwłaszcza w obszarze opracowania i późniejszego wdrażania polityk europejskich 2021-2027.

Obszary priorytetowe, na których polska delegacja będzie koncentrowała swoje prace są zgodne z aktualnymi priorytetami Europejskiego Komitetu Regionów oraz programem prac Komisji Europejskiej na 2019 r.

1) Przeciwdziałanie mowie nienawiści

Członkowie polskiej delegacji pozostają w głębokim żalu po śmierci swojego kolegi i wieloletniego członka delegacji – Prezydenta Pawła Adamowicza. Ta bezprecedensowa w najnowszej historii Polski zbrodnia na stałe pozostanie w naszej pamięci i skłania nas do refleksji i działań. Polska delegacja będzie aktywnie działać na rzecz odpowiedniego upamiętnienia Pawła Adamowicza przez Europejski Komitet Regionów.

W obliczu tej tragedii polscy samorządowcy czują się moralnie zobowiązani do pogłębienia działań zapobiegających radykalizacji postaw, szerzeniu agresji i przemocy słownej w internecie i poza nim oraz ogólnego polepszenia poziomu debaty publicznej - zarówno w Polsce, jak i na forum europejskim. Te działania mają szczególnie znaczenie w kontekście zbliżających się wyborów do Parlamentu Europejskiego. Członkowie delegacji będą inicjować i włączać się w prace związane z edukacją przeciw ekstremizmowi i nietolerancji, które naruszają zaufanie między obywatelami, politykami i społeczeństwem, a w ostateczności osłabiają samą demokrację. Zadaniem jakie stawia sobie polska delegacja, będzie dążenie do wzmożenia prac nad prawodawstwem europejskim i określonymi narzędziami, mającymi na celu zwalczanie mowy i przestępstw popełnianych z nienawiści.

2) Przyszłość polityki spójności po 2020 r.

Polityka spójności znajduje się w centrum zainteresowania polskich samorządów. Stanowi ona najważniejszą unijną politykę inwestycyjną (ok. jedna trzecia całego budżetu unijnego), a jej traktatowym zadaniem jest nadanie Unii Europejskiej gospodarczej, społecznej i terytorialnej spójności. Polityka ta wpływa bezpośrednio na tworzenie miejsc pracy, rozwój nowoczesnej infrastruktury, zrównoważony rozwój na poziomie lokalnym i regionalnym, poprawę warunków dla rozwoju kapitału ludzkiego, poprawę jakości środowiska naturalnego, a w efekcie na polepszenie jakości życia obywateli w polskich gminach, powiatach i regionach.

Członkowie polskiej delegacji przyłączają się do apelu Europejskiego Komitetu Regionów o szybkie porozumienie w sprawie pakietu legislacyjnego dotyczącego polityki spójności na lata 2021–2027, który powinien opierać się na zasadach partnerstwa i wielopoziomowego sprawowania rządów. Polska delegacja uważa, że zasada zarządzania dzielonego między Komisją i państwami członkowskimi - jest jednym z fundamentów polityki spójności

i przyczynia się do zwiększenia współodpowiedzialności za realizację celów UE. Dlatego delegacja wspierać będzie wszelkie inicjatywy prowadzące do stwarzania warunków, dzięki którym polityka spójności UE będzie jak najbliżej obywateli. Należy w tym celu zrównoważyć funkcjonowanie programów zarządzanych na poziomie UE.

Polska delegacja popiera stanowisko Parlamentu Europejskiego zakładające zwiększenie budżetu (do poziomu 1,3 proc. dochodu narodowego krajów członkowskich) oraz utrzymanie dotychczasowej skali polityki spójności. Zdecydowanie sprzeciwia się proponowanym przez Komisję Europejską cięciom w obszarze tej polityki (o 5 %), w związku z nowymi wyzwaniem związanymi z bezpieczeństwem i migracją, oraz spodziewanym zmniejszeniem unijnego budżetu po wyjściu Zjednoczonego Królestwa z Unii Europejskiej. Polska delegacja jest przeciwna zaproponowanemu podziałowi budżetu polityki spójności, który zakłada, iż pula przyznanych Polsce funduszy w wysokości 64,4 mld euro, w porównaniu z obecnym budżetem, zmniejszy się o 23%, a więc dużo bardziej niż spadek budżetu polityki spójności (ok. 10%). Jest to niewspółmierne do poziomu rozwoju gospodarczego kraju i związane m.in. z obniżeniem poziomu cappingu (z 2,35% PKB w obecnej perspektywie finansowej do 1,55% PKB w nowej perspektywie). Zaproponowana metodologia podziału środków teoretycznie nadal opiera się na dystansie rozwojowym krajów i regionów wobec średniej UE, jednak capping ustanowiony na tak niskim poziomie mocno ją zniekształca, powodując w praktyce, że ta metodologia w przypadku Polski nie ma zastosowania.

Ponadto polska delegacja będzie nadal podtrzymywać tak ważne dla polskich samorządów postulaty jak pozostawienie Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach polityki spójności, utrzymanie zasady n+3 (a nie proponowanego przez Komisję Europejską n+2) oraz obecnej stopy współfinansowania na poziomie 85% dla regionów słabiej rozwiniętych.

Delegacja będzie śledziła proces prac nad pakietem legislacyjnym dotyczącym polityki spójności, kontynuując działania na rzecz uwzględniania stanowiska polskich samorządów. Będzie przekazywała swoje postulaty w formie przygotowywanych opinii czy poprawek, oraz poprzez działania w ramach grup międzyregionalnych, ze szczególnym uwzględnieniem Grupy Regionów Słabiej Rozwiniętych i Międzyregionalnej Grupy do spraw Karpat. Członkowie będą aktywnie promować postulaty Sojuszu na rzecz Spójności. W miarę możliwości będą również starali się wносить wkład w prace Grupy zadaniowej ds. pomocniczości, proporcjonalności

i „robić mniej, ale efektywniej”, m. in. poprzez zaangażowanie w prace Sieci Monitorującej Stosowanie Zasady Pomocniczości.

3) Budżet unijny – wieloletnie ramy finansowe na lata 2021-2027

Polska delegacja będzie wspierać Komisję COTER i jej grupę roboczą ds. budżetu UE (grupa BUDG), w szczególności poprzez podejmowanie działań następczych w związku z opinią komisji w sprawie pakietu wieloletnich ram finansowych na lata 2021–2027, przyjętą na sesji plenarnej w październiku 2018 r.

Członkowie polskiej delegacji popierają postulat Parlamentu Europejskiego, by następne WRF odpowiadały przynajmniej 1,3 % dochodu narodowego brutto Unii Europejskiej. Polska delegacja będzie również działać w Europejskim Komitecie Regionów na rzecz uzyskania wystarczających korzyści z finansowanych przez UE działań na rzecz budowania zdolności w obecnych WRF.

4) Wspólna Polityka Rolna i rozwój obszarów wiejskich

Wspólna polityka rolna jest kluczowym narzędziem na rzecz rozwoju obszarów wiejskich i europejskiego rolnictwa, dlatego członkowie delegacji będą z dużą uwagą monitorować najważniejsze inicjatywy i propozycje dotyczące kształtu tej polityki po 2020 r. Członkowie polskiej delegacji przyłączają się do apelu Parlamentu Europejskiego o niezmnieszenie środków na WPR w przyszłym budżecie unijnym (obecnie postulowane cięcia to 5 procent). Budżet unijny powinien działać na rzecz ambitnego i odpornego na kryzysy rolnictwa w Europie.

Członkowie wnoszą również o efektywne włączenie przedstawicieli samorządów lokalnych na etapie opracowywania i wdrażania krajowych planów strategicznych oraz o zwiększenie zaangażowania władz regionalnych w zarządzaniu tymi funduszami po 2021 r. w obszarze II filaru. Polska delegacja będzie ponadto podnosiła na forum Europejskiego Komitetu Regionów kwestie ważne z punktu widzenia polskiego rolnictwa i rolników jak np. istniejący w wielu regionach problem rozprzestrzeniającej się choroby ASF (Afrykański Pomór Świń).

5) Polityka badawcza - rozwój i wsparcie dla polskiej nauki

Przeprowadzane od kilku lat badania Krajowego Punktu Kontaktowego Programów Badawczych UE konsekwentnie potwierdzają, że polska nauka nie korzysta wystarczająco z programów dostępnych na poziomie unijnym. Raport z 29 września 2018 r. ukazuje, że w największym w historii UE programie wspierającym badania i innowacje, Horyzont 2020, polscy partnerzy stanowią jedynie 2,53% beneficjentów i otrzymują 1,04 % dostępnych środków. Tzw. wskaźnik sukcesu (czyli porównanie ilości składanych wniosków z ilością przyznanych grantów) jest niższy od średniej unijnej i wynosi 14,07% (UE 28 – 16,78%). Wskazuje to z jednej strony na niskie zainteresowanie podmiotów polskich możliwością ubiegania się o dofinansowanie z programu Horyzont 2020 (2,11% wniosków), a z drugiej na niską skuteczność składanych wniosków projektowych (1,77%).

Ten utrzymujący się od lat problem ma charakter strukturalny i bez podjęcia działań na szczeblu unijnym, zmiany podejścia i postrzegania kwestii innowacji i badań nie będzie możliwe jego rozwiązanie. Naukowcy unijni posiadają ogromny potencjał, jednak w zależności od tego, w jakiej części Unii Europejskiej pracują, różne są ich punkty wyjściowe. Likwidacja istniejącej między regionami luki innowacyjnej jest kwestią kluczową. Polska delegacja z zadowoleniem przyjmuje działania Komisji Europejskiej w tym zakresie, jednak wskazuje, że nadal nie są one wystarczające. Delegacja przyłącza się także do apelu Europejskiego Komitetu Regionów o wzmocnienie powiązań między przyszłym programem Horyzont Europa a regionalnymi strategiami inteligentnej specjalizacji.

W tym kontekście członkowie delegacji będą działali w Europejskim Komitecie Regionów na rzecz współpracy i wsparcia dla polskiej nauki. W 2019 r. nastąpią ostatnie etapy negocjacji międzyinstytucjonalnych dotyczących dokładnej ilości środków i zakresu politycznego programu Horyzont Europa. To samo dotyczy następujących po nim decyzji wdrożeniowych. Polska delegacja będzie aktywnie włączać się w tę dyskusję, m.in. w ramach Komisji SEDEC.

Ważnym zadaniem, podobnie jak w roku poprzednim, będzie również praca członków delegacji w swoich regionach na rzecz aktywizacji jednostek naukowo-badawczych, uczelni wyższych oraz innych podmiotów sfery B+R w celu wsparcia ich starań na rzecz pozyskiwania środków europejskich.

6) Pobudzenie innowacji, wzrostu gospodarczego i zatrudnienia

Zażegnany przez Europę kryzys gospodarczy nie pozostawia Unii Europejskiej bez wyzwań w sferze zatrudnienia i dalszego wzrostu. Polska delegacja stoi na stanowisku, że stymulacja zatrudnienia oraz wzrost gospodarczy to jedne z kluczowych zadań stojących przed Unią.

Członkowie delegacji z zadowoleniem przyjmują działania podejmowane na rzecz stworzenia jednolitego rynku cyfrowego, w jego poprawnym wprowadzeniu upatrując możliwości zarówno wzrostu gospodarczego, jak i liczby miejsc pracy. Podkreślają jednak, że w Unii Europejskiej nadal istnieje przepaść cyfrowa, która uniemożliwia zrównoważone czerpanie korzyści z rynku cyfrowego na obszarze całej Unii. Członkowie delegacji apelują o dalsze prace nad likwidacją tej luki i przyłączają się również do postulatu Europejskiego Komitetu Regionów dotyczącego ustanowienia spójnej sieci europejskich centrów innowacji cyfrowych.

Polska delegacja będzie monitorować i wspierać ze swojej strony wysiłki w przejściu na gospodarkę o obiegu zamkniętym, wspierającą innowacje, miejsca pracy, wzrost gospodarczy oraz promującą zrównoważone wykorzystanie ograniczonych zasobów. Członkowie będą włączać się w prace nad ustaleniem sposobów uczynienia z gospodarki o obiegu zamkniętym siły napędowej innowacji oraz nowych możliwości biznesowych na gruncie samorządowym. Delegacja będzie również analizować pojawiające się wyzwania dla polityk dotyczących MŚP na szczeblu regionalnym i lokalnym.

7) Polityka energetyczna i ochrona środowiska

W roku 2019 członkowie polskiej delegacji będą uważnie śledzić dalsze działania dotyczące inwestowania w unię energetyczną, która dąży do promowania zrównoważonych, niezależnych i bezpiecznych dostaw energii dla obywateli Europy. Delegacja podkreśla konieczność wielopoziomowego zarządzania w obszarze realizacji pakietu „czysta energia dla wszystkich Europejczyków”. Władze samorządowe powinny zostać włączone w opracowywanie krajowych planów w zakresie energii i klimatu. Ponadto członkowie delegacji apelują do instytucji unijnych o wzięcie pod uwagę specyfiki regionów zależnych od paliw kopalnych i szczególną dbałość o nie w kontekście czwartego sprawozdania w sprawie stanu unii energetycznej.

Obszarem zainteresowania delegacji będą również kwestie dotyczące budowy gazociągu Nord Stream 2, ze szczególnym uwzględnieniem zagrożeń, jakie budowa gazociągu może przynieść dla ekosystemu Morza Bałtyckiego i północnych regionów Polski. W tym obszarze swoją działalność delegacja będzie prowadziła głównie poprzez włączanie się w prace Międzyregionalnej Grupy ds. Gazociągu Nord Stream 2.

Ważnym tematem w 2019 r. będzie również walka ze zmianą klimatu i planami Komisji Europejskiej w kwestii ograniczenia emisji gazów cieplarnianych o co najmniej 40 % do 2030 r. oraz obniżeniem globalnego ocieplenia poniżej 2°C. Plany te wiążą się z ratyfikacją pierwszej globalnej umowy klimatycznej, porozumienia paryskiego z 2015 r. i tzw. Paktem Katowickim z konferencji COP24 z 2018 r. – będącym „mapą drogową” realizacji porozumienia paryskiego.

8) Partnerstwo Wschodnie

Istotnym zadaniem polskiej delegacji pozostaje zaangażowanie w działania w obrębie Partnerstwa Wschodniego. Wiąże się ono z poparciem na rzecz europejskiego programu współpracy terytorialnej między władzami regionalnymi w państwach członkowskich oraz krajach kandydujących i państwach sąsiadujących. W 2019 r. projekt Partnerstwa Wschodniego obchodzić będzie swoje dziesięciolecie, w związku z tym członkowie delegacji będą aktywnie angażować się w wydarzenia organizowane w ramach rocznicy, przedstawiając doświadczenia i dobre praktyki wypracowane w polskich samorządach. Polska delegacja będzie także działać w ramach Konferencji Władz Lokalnych i Regionalnych Partnerstwa Wschodniego (CORLEAP) i grupy zadaniowej ds. Ukrainy, oraz angażować się w realizację programu KE „U-LEAD z Europą” na lata 2018-2020 nt. współpracy partnerskiej między gminami ukraińskimi a unijnymi.

9) Przyszłość Unii Europejskiej: wyzwania oraz zagrożenia

W roku 2018 w Europie obchodzone były uroczystości związane z setną rocznicą zakończenia I Wojny Światowej, co skłoniło również do wielu pytań i dyskusji na temat przyszłości kontynentu. Na pozycję Europy jako części globalnego świata wpływa bardzo wiele czynników, niemniej podstawą do jej rozwoju pozostanie strategiczna i innowacyjna myśl, przywództwo oraz zdolność do rozstrzygnięcia zagrożeń.

Pod koniec maja 2019 roku odbędą się wybory do Parlamentu Europejskiego, które zdefiniują przyszłość Unii Europejskiej. Dzieje się to w czasie, kiedy same jej fundamenty są podważane. Bardzo istotny jest w tym kontekście problem dezinformacji. Internet, który pierwotnie stanowił przestrzeń wolności, zwiększać dostęp do informacji i poszerzać obszar demokracji okazał się bardzo podatny na zagrożenia – przyczyniając się w dużej mierze do osłabiania społeczeństw demokratycznych i stając się jednym z narzędzi w walce z nimi. Dlatego polska delegacja będzie aktywnie śledzić regulacje i procesy legislacyjne oraz działania w UE, mające na celu walkę z dezinformacją w internecie. Członkowie będą w sposób aktywny włączać się w te działania, wszędzie tam, gdzie będzie to możliwe. Będą również upowszechniać wiedzę o tym zjawisku i promować działania mające na celu uświadamianie obywateli i obronę przed zagrożeniami związanymi z dezinformacją.

Kolejnym obszarem monitorowanym przez polską delegację będzie kwestia migracji, która, mimo osłabienia, wymaga dalszych prac i trwałych rozwiązań na szczeblu europejskim. Jednym z narzędzi, dzięki któremu obywatele Unii Europejskiej mają odzyskać poczucie kontroli i bezpieczeństwa będzie zaproponowana przez KE reforma dyrektywy powrotowej i wzmocnienie Europejskiej Agencji Straży Granicznej i Przybrzeżnej.

W związku z wyjściem Zjednoczonego Królestwa z Unii Europejskiej członkowie polskiej delegacji przyłączają się ponadto do postulatu Europejskiego Komitetu Regionów w sprawie uwzględnienia zachowania czterech swobód przemieszczania się dla obywateli Unii i Wielkiej Brytanii po wyjściu tego państwa ze wspólnoty.

10) Integracja migrantów

10 kwietnia Europejski Komitet Regionów oficjalnie zainauguruje inicjatywę „Miasta i regiony na rzecz integracji”. Jej celem ma być wsparcie władz lokalnych i regionalnych w zakresie integracji migrantów poprzez wymianę doświadczeń, mapowanie dobrych praktyk oraz zapewnienie lepszego dostępu do informacji o instrumentach finansowych wspierających politykę migracyjną.